

OPOWIEŚCI Z NARNII.
Lew, Czarownica i stara szafa

oparte na oryginalnym utworze C.S. Lewisa
adapt. Radosław Paczocha
reż. Gabriel Gietzky

Opracowanie: Samanto Dryja-Zabielska

Jeśli spektakl jest na motywach lektury

Jeśli spektakl jest na motywach lektury, można pogłębić jej zrozumienie oraz przygotować do odbioru przedstawienia, wykorzystując np.:

- **przekład intersemiotyczny** – stworzenie krótkiego komiksu odtwarzającego wybraną scenę, zaplanowanie kostiumu, charakteryzacji (dla młodszych), narysowanie wybranej postaci,
- **scenariusz** – zredagowanie krótkiego scenariusza z didaskaliaми na podstawie wybranej sceny,
- **„żywy” obraz/fotografia** – oddanie za pomocą mimiki i gestów emocji postaci w konkretnej sytuacji,
- **rzeźbę** – praca w parach – rzeźbienie emocji bohatera w konkretnej sytuacji,
- **inscenizację** – na podstawie przygotowanego wcześniej scenariusza lub fragmentu lektury.

PO SPEKTAKLU

Pierwsze wrażenia

Rozmowa w parach

Rozmowa w parach pozwoli każdej osobie na wyrażenie w bezpiecznych warunkach własnych odczuć i własnego zdania na temat obejrzanego spektaklu. Nie każdy ma odwagę oraz potrzebę mówienia publicznie, natomiast nie oznacza to, że nie ma on swojego zdania lub że jest ono mniej ważne. Podczas ćwiczenia w parach rolą osoby uczącej jest monitorowanie przebiegu rozmów, słuchanie, pogłębianie pytań. Zadanie warto podsumować na na forum klasy, aby zebrać ważne myśli, uwagi, które staną się punktem wyjścia do dalszej pracy.

Pytania wstępne

- Jakie emocje towarzyszyły ci podczas oglądania spektaklu? Co je spowodowało?
- Co cię zaskoczyło i dlaczego?
- Co ci się podobało i dlaczego?
- Co ci się nie podobało i dlaczego?

Dodatkowe pytania

- Która z postaci wydała ci się najciekawsza i dlaczego?
- Które rekwizyty przykuły twoją uwagę i dlaczego?
- Co sądzisz o scenografii?
- Co sądzisz o muzyce i dźwiękach wykorzystanych w spektaklu?

✿ Praca samodzielna

Przy każdej możliwej okazji warto zapraszać osoby uczące się do zadawania pytań. Nawet jeśli otrzymanie odpowiedzi nie jest możliwe, bo np. autor sztuki nie żyje, warto pytać – można w ten sposób wszcząć śledztwo i zajrzeć do różnych źródeł zawierających cenne wskazówki.

Pytania do osób pracujących nad spektaklem (zajmujących się: scenariuszem, reżyserią, scenografią, kostiumami, dźwiękiem, charakteryzacją, oświetleniem)	Pytania do osób aktorskich	Pytania do widowni

Pytania do widowni można od razu wykorzystać do dyskusji w parach, małych grupach lub na forum. W tym podejściu od Ciebie jako osoby uczącej zależy, w którą stronę pójdzie dalsza praca związana z dziełem teatralnym; na które pytania najpierw znajdziecie odpowiedź, które staną się na przykład tematem na inną lekcję lub pracę projektową.

Działania pogłębiające rozumienie sztuki

Wywiad (forma dramy)

Wywiad z wybraną postacią na temat jej sposobu postępowania, uczuć, myśli. Osoby uczące się pracują w parach - jedna z nich wciela się w rolę osoby dziennikarskiej, a druga w wybraną postać. Ćwiczenie to ma formę dramy, więc jest improwizowane i każdy zespół pracuje w tym samym czasie niezależnie od siebie. Należy pamiętać o tym, aby osoby uczniowskie wyszły z roli na zakończenie zadania.

Praca z fragmentem scenariusza

Praca z choćby fragmentem scenariusza wystawianej sztuki może być wstępem do poznania budowy dramatu, wstępem do analizy porównawczej lub przygotowaniem się do inscenizacji.

- **Analiza dzieła dramatycznego (budowa):** Z jakich elementów składa się scenariusz? Jaka jest forma zapisu? Co różni ten tekst od opowiadania lub wiersza? Co decyduje o tym, że kończy się dana scena lub akt?
- **Analiza porównawcza ze scenariuszem filmowym lub fragmentem powieści** – wybór jednej sceny, która jest analizowana z kilku perspektyw (powieści, scenariusza, spektaklu).
- **Wcielanie się w rolę** – odgrywanie wybranych scen.

Recenzja

Praca z recenzją danej sztuki teatralnej może się odbyć przed wyjściem do teatru, wtedy poszerzamy nieco horyzont oczekiwań, poznajemy perspektywę innych osób oraz możemy się dowiedzieć, na co zwrócić uwagę podczas oglądania spektaklu na scenie. Wybierając pracę z recenzją, warto zastanowić się nad kilkoma kwestiami:

- Dlaczego wybieram tę formę pracy?
- Jaki cel/cele chcę zrealizować, pracując z recenzją?
- Co jest dla mnie ważne w tej pracy i dlaczego?
- Jakie recenzje chcę wykorzystać i gdzie je znajdę? Czy będą to recenzje osób zajmujących się zawodowo ocenianiem dzieł teatralnych czy raczej osób, które po prostu lubią chodzić do teatru?

Jeśli chcemy oswoić osoby uczniowskie z formą, jaką jest recenzja, warto wcześniej poprosić o zebranie podstawowych informacji o sztuce oraz o uważne obejrzenie spektaklu. Pomocna będzie wymiana wrażeń i doświadczeń, czyli rozmowy w parach i na forum, a następnie samodzielne zapisanie refleksji.

Grupy badawcze – analiza spektaklu

Etap 1: Podział na zespoły badawcze

Dzielisz osoby uczące się na 4 grupy. Każda z nich podczas oglądania spektaklu zwraca szczególną uwagę na jeden z obszarów:

1. dźwięk
2. światło
3. kostiumy, charakteryzacja
4. rekwizyty i scenografia

Pytania pomocnicze:

- Jakie dźwięki zostały użyte? Jakie instrumenty, dźwięki naśladowane odgłosy z rzeczywistości zostały wykorzystane? Kiedy się pojawiają?
- Jakie kolory światła wykorzystano? Jakie są efekty świetlne? Do czego wykorzystane jest światło?
- Co oznaczają poszczególne ubiory/kolory? Jak są ubrane postaci? Na ile ubiór postaci jest zgodny z jej charakterem, zachowaniem?
- Jak wygląda scenografia? Jakie rekwizyty zostały wykorzystane? Które z nich są znaczące?
- W jaki sposób zmieniają się sceny? Skąd wiemy, że przenosimy się w inne miejsce albo następuje upływ czasu?

Potrzebne materiały:

przybory do pisania, zeszyt, wydruki pytań pomocniczych

Etap 2: Zbieranie danych

Etap ten ma miejsce w teatrze podczas odbioru spektaklu. Dobrze jest jednak przed wyjściem do teatru ustalić, w jaki sposób osoby uczące się będą mogły zapisać swoje pierwsze spostrzeżenia na temat danych obszarów, czy będą mogły użyć w tym celu telefonów po wyjściu z sali teatralnej, na kartkach z pytaniami pomocniczymi czy może w zeszytach. Warto od razu poświęcić chwilę na zapisanie pierwszych wrażeń. Uwaga: nie na wszystkie pytania osoby uczące się będą w stanie odpowiedzieć na tym etapie, warto zatem uspokoić je i zapewnić, że na zajęciach będzie przestrzeń na przemyślenia i znalezienie odpowiedzi.

Potrzebne materiały:

przybory do pisania, zeszyt, wydruki pytań pomocniczych

Etap 3: Omówienie w grupach badawczych

Ten etap odbywa się w sali lekcyjnej. Osoby uczące się, które zwracały uwagę na ten sam obszar, dzielą się swoimi spostrzeżeniami i uzupełniają karty z pytaniami pomocniczymi. Twoim zadaniem na tym etapie jest monitorowanie pracy zespołów, słuchanie, zadawanie pytań, udzielenie wskazówek.

Potrzebne materiały:

przygotowanie sali do pracy w grupach badawczych, przybory do pisania, zeszyt, wydruki pytań pomocniczych

Etap 4: Wymiana doświadczeń

Na tym etapie osoby uczące się łączą się w zespoły czteroosobowe, w taki sposób, aby w każdej grupie była osoba, która pracowała nad jednym z czterech obszarów. Osoby uczące się rozmawiają o roli światła, muzyki, scenografii itd., wykorzystując swoje wcześniej sporządzone (w grupach badawczych) notatki. Jako osoba ucząca monitorujesz przebieg rozmów, przysłuchujesz się, zadajesz pytania.

Potrzebne materiały:

przygotowanie sali do pracy w grupach badawczych, przybory do pisania, zeszyt, wydruki pytań pomocniczych

Etap 5: Podsumowanie pracy

Na tym etapie prosisz osoby uczące się o podzielenie się swoimi wrażeniami z pracy w taki sposób oraz spostrzeżeniami na temat sztuki. Warto także poprosić o zapisanie krótkiej refleksji w zeszycie.

Potrzebne materiały:

przybory do pisania, zeszyt

Rozmowa o pierwszych wrażeniach

(zarówno dla klas I-III, jak i IV-VIII)

Rozmowę o spektaklu warto zacząć od zadania kilku pytań, które można zapisać na tablicy.

- Jakie emocje towarzyszyły ci podczas oglądania spektaklu?
Co je spowodowało?
- Jakie pytania pojawiły ci się w głowie podczas oglądania spektaklu lub po nim?
- Co cię zaskoczyło i dlaczego?
- Co ci się podobało i dlaczego?
- Co ci się nie podobało i dlaczego?

Przed rozmową warto dać osobom uczącym się czas na refleksję i zapisanie odpowiedzi na powyższe pytania. Rozmowę można przeprowadzić w parach lub małych grupach, a potem podsumować na forum klasy.

Potrzebne materiały:

tablica, przybory do pisania, zeszyt

Pytania, które warto zadać osobom uczącym się

Jeśli zależy Ci na tym, aby osoby uczące się doskonaliły umiejętność interpretacji sztuk teatralnych, warto zadać poniższe pytania:

- Jak jest ukazany upływ czasu?
- Jaką rolę odgrywa taniec?
- W jaki sposób światło/dźwięk/muzyka wpływa na odbiór sztuki?
- Jak zostały przedstawione elementy fantastyczne, a jak realistyczne?
- W jaki sposób został przedstawiony Aslan?
Jak to wpływa na odbiór postaci?
- Jak przedstawiono bitwę i dlaczego zastosowano takie rozwiązanie?

Stawianie pytań przez osoby uczące się

(zarówno dla klas I-III, jak i IV-VIII)

Aby zaangażować osoby uczące się w rozmowę o sztuce, warto dać im przestrzeń do zadawania pytań. Postawione pytania stają się wtedy punktem wyjścia do rozmowy o dziele oraz innych aspektach z nim związanych. Proponuję pytania trzech kategorii: do osób pracujących nad spektaklem, osób aktorskich oraz widzów. Osoby uczące się mogą w swoich zeszytach zapisywać pytania lub na karteczkach samoprzylepnych – wtedy karteczki umieszczają na tablicy w odpowiedniej kolumnie.

Pytania do osób pracujących nad spektaklem (zajmujących się: scenariuszem, reżyserią, scenografią, kostiumami, dźwiękiem, charakteryzacją, oświetleniem)	Pytania do osób aktorskich	Pytania do widzów

W tym podejściu od Ciebie jako osoby uczącej zależy, w którą stronę pójdzie dalsza praca związana z dziełem teatralnym; na które pytania najpierw znajdziecie odpowiedź, które staną się na przykład tematem na inną lekcję lub pracę projektową.

Potrzebne materiały:

tablica, przybory do pisania, karteczki samoprzylepne/ zeszyt

Materiały do wydruku

Etap 1:

Podział na zespoły badawcze

Pytania pomocnicze:

- Jakie dźwięki zostały użyte?
Jakie instrumenty, dźwięki naśladujące odgłosy z rzeczywistości zostały wykorzystane?
Kiedy się pojawiają?
- Jakie kolory światła wykorzystano?
Jakie są efekty świetlne?
Do czego wykorzystane jest światło?
- Co oznaczają poszczególne ubiory/kolory?
Jak są ubrane postaci?
Na ile ubiór postaci jest zgodny z jej charakterem, zachowaniem?
- Jak wygląda scenografia?
Jakie rekwizyty zostały wykorzystane?
Które z nich są znaczące?
- W jaki sposób zmieniają się sceny?
Skąd wiemy, że przenosimy się w inne miejsce albo następuje upływ czasu?

Tabela z pytaniami (praca samodzielna)

Pytania do osób pracujących nad spektaklem (zajmujących się: scenariuszem, reżyserią, scenografią, kostiumami, dźwiękiem, charakteryzacją, oświetleniem)	Pytania do osób aktorskich	Pytania do widowni

